

HATÁRŐR

Az Országos Függetlenségi és 48-as Párt Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvidéki Hivatalos Lapja.

Előfizetési árak helyben és vidéken:
Egy évre 12 K., félévre 6 K., negyedévre 3 K.
Egyes szám 12 fillér.

Megjelenik vasárnap és
csütörtökön reggel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
UJVIDÉK, PETŐFI-UTCA 47. SZAM, ahova a lap szellemi
s anyagi részét illető közlemények küldendők.

Kié a jövő?

A középkorból még fenálló válaszfalak, melyek az egyes társadalmi köröket egymástól elkülönítik, egy egészségesebb áramlat következtében leomlottak ugyan, de hatásuk még mindig érezhető. Ugy vagyunk velük, mint az, akinek kezei hosszú időre meg voltak kötve s akinek, mikor kötélkeiktől megszabadult, egy bizonyos merevsége még mindig megmarad, úgy hogy kezeit egy ideig nem tudja használni.

Az osztályellentétek nem oly merevek ma már, mint 20—30 év előtt voltak, de még mindig eléggé merevek arra, hogy szívélyes előzékenység és érzület uralkodjék köztük. Különböző társadalmi osztályok csak nagyszabású jótékony multságok alkalmával közlekednek valamivel bensőbbben, de ez a bensőség még mindig kívánni valót hagy hátra. A demokratizmus még mindig csak szép teória, mely azonban kevés követőkre talál, mint ahogy a szép teóriáknál általában szokás.

Különösen áll ez az iparos osztályról, melyet a többiektől kínai fal választ el s az az üres tér, mely köztük egymás felé tátong, még mindig nincs kitöltve. És ezt az iparosok maguk okozzák. Iparos osztályunk még mindig nem áll az értelmiség azon fokán, melyet a külföldi iparosoknál találunk. Nem a kellő szakképzettséget értjük alatta, mert hisz ebben a tekintetben a mi iparosaink a külföld majd minden államával kiállják a versenyt, hanem értjük az elméleti ismereteket és az általános műveltséget, mely ma már majdnem annyira fontos, mint a gyakorlati képzettség.

Ez az, ami őket a többi társadalmi osztályoktól elválasztja. Strucpolitikát üznénk, hogy ha tagadásba vennők, hogy ez a szó: *iparos* még mindig nem talál arra a becsülésre, mint másutt, sőt azt is el kell ismernünk, hogy sokan bizonyos lenézéssel vannak ezen kifejezés iránt és innen van, hogy sok intelligens szülő csak is rosszul tanuló, hanyag vagy vásott gyermekeiket adják az iparos pályára.

S ha ennek okát keressük, úgy figyelmünket az iparos-pálya kezdetére kell fordítanunk. Az iparos tanonc manapság valóságos pária, amit már külseje is elárul. A fejlődő fiut ép akkor veszik ki az iskolából, mikor legfogékonyabb volna a tanulásra és műhelybe adják. Itt nagyon sokszor durva, míveltlen segédek kezeibe kerül, akik saját tanoncveikben kiállott szenvedéseiket

az ártatlan fiun akarják megbosszulni és így a tanoncot undok, csunya tréfáik tárgyának tekintik, minek következtében a tanonc lelkilete egészen elvadul s vásott fiu lesz belőle, aki kisebb tolvajlásoktól sem riad vissza. A mester maga is igen kevés gondot fordít tanoncaira és segédeire bizza a gondozást.

Nem ritkán olyan terhet kell cipelnie a tanoncnak, mely felnőtt ember vállainak is sok volna. Enni is csak keveset kap s az a kevés is rossz. De annál több szidást és verést kap. Hátrányos és rut dolog, hogy a 3—4 évre felfogadott tanoncot nem is teszik a műhelybe, ahol mesterségét elsajátítsa, hanem a konyhába, ahol cselédmunkát kell végeznie, sokszor meg dajkálni is a ház apróságait.

Igazán bámulatra méltó, mennyire nem értik meg saját érdeküket maguk az iparosok. Azáltal, hogy a tanoncot csak utolsó évében avatják be mesterségük titkaiba, az előző években pedig házi munkákat végeztetnek vele, a tanonctól különösebb hasznot nem várhatnak. Kérdjük tehát, nem-e sokkal nagyobb haszon háramlik az iparostanoncra, ha arról gondoskodik, hogy tanonca a 3—4 éven át lehetőleg minél több alkalmat nyerjen mesterségének minél teljesebb megtanulására s így egy segédnek az állását is esetleg pótolhatja, mint ha a tanonc kihasználása által egy cselédet takarít meg? Ha tehát nem is tekintjük a kötelességérzetet és a humanizmust, mely az iparost kötelességének teljesítésére sarkalja, úgy már a saját előnyére és hasznára való tekintetből sem volna szabad, hogy e kötelességét elhanyagolja. A jelenlegi iparostanoncok képviselik a jövő iparos-osztályát s a jövő iparosai is olyanok lesznek, amilyenekké jelenleg neveltetnek.

De mindezekon felül egyrészt a nagy verseny és konkurrencia, valamint a kedvezőtlen üzleti viszonyok, másrészt pedig a mindinkább tért foglaló — és az ipartűzők helyzetét amugy is súlyosbító — gyáripár egynél több okot képeznek arra, hogy az iparos osztály jövő hivatásának minél eredményesebb betölthetésére, minden rendelkezésre álló eszköz és erő teljes felhasználásával készüljön és képezze magát.

Ha tehát az iparosok azokat a válaszfalakat, melyek a többi társadalmi osztályoktól még mindig elválasztják, ledönteni akarják, úgy oda kell törekedniük mindenek előtt, hogy az ifjabb nemzedék, amelyé a jövő, a társadalomban előkelő helyet foglaljon el, amelyre különben értelmisége révén méltó is.

Ujvidéki kulturcsárda.

E címen a Szabadkán megjelenő „Bácskai Napló“ a következő — a nagyközönséget közvetlenül érdeklődő cikket hozza, melyet nemcsak közérdekű voltánál fogva, de most, az új tanév s új épület megnyitása alkalmából azért is, mivel az abban foglalták közvetlen tapasztalatból erednek, a következőkben egész terjedelemben leközlünk:

„A kath. gimnáziumhoz“ címzett öreg csárdát kiadták egy szegedi parasztnak, ki ott a serdülő ifjuság számára vallási és nemzetiségi különbség nélkül tánciskolát szokott nyitni. Az érdeklődés fokozására és nagyobb taneredmény biztosítására egy karmesterrel emelték a régi zenekar művészi értékét. Ez a zseni ugyan suta, sanda s olykor süket is, de a lakk és frakk teljesen kifogástalan rajta s ügyes hajlongásairól mindenki már első tekintetre is azt az örömdetes meggyőződést szerzhette, hogy ez a modern ember óriási reklám, valódi sláger lesz a csárda számára.

Egy ideig hangosan szót a muzsika s régi szokás szerint vígan járták a csárdást; de nemsokára észreveszi a karmester, hogy bár zavartalanul folyik a multság, az ő suta gesztusai és a táncolók ütemei közt nincs meg a kellő összhang. A helyzet magaslatára emelkedve csakhamar kitalálja az ügyes karmester, hogy e visszas dolognak kizárólag a muzsikások fegyelmetlensége és engedetlensége az igazi oka. Azért föltényének föltétlen biztosítására azonnal a legerélyesebben megparancsolja, hogy a jövőben a legszigorubbán alkalmazkodjanak az ő utmutásaihoz és rendeleteihez. De a jövőben, minél jobban ügyeltek a suta karmester dirigálására s minél kevesebbet bíztak saját tudásukban s régi gyakorlatukban, annál nagyobb lett a zürzavar; a táncolók kifomodott lábbal, betört koponyával halomra dőltek, a muzsikások is hajba kaptak egymással, akik kívülről az ablakon benéztek, jobban mulattak ingyen, mint akik drága belépőt fizettek.

E pokoli zsvajra bent termett a paraszt korcsmáros is s felgyürt ingujjal ékes köszöntés közt megsuhintotta fokosát, mire a karmester utánozhatatlan kecsességgel földig meghajolt gazdája előtt s tulipiros kendőt lengetve, mint a jégesőt szidta azt a zenészt, kinek fekete ruhájáról mindenki látja, hogy a keresztes vitézek közé tartozik. Az öreg korcsmáros erre elvetette fokosát, összeszorított ököllel, vérbe borult szemekkel eléje ugrott s patkós csizmájával úgy akarta mellbe rugni ezt a keresztes vitézt, hogy földet sem érve, úgy röpljön ki a csárdából. Hogy ez kifogástalanul sikerüljön, minden erejével úgy lendített neki e kulturműveltenek, hogy dühtől elvakulva észre sem vette, amint ügyesen elhajolt a szálás legény. Azért egysúlyt veszte, teljes hosszában úgy vágódott hanyatt, hogy mindenki azt hitte, ez bizony befejezte kulturális missióját; ennek

nem kell többé sem fokok, sem patkós csizma. De csodák csodája! csakhamar ő is a helyzet magaslatára emelkedett, elég ruganyosan fölkel, megragadta fokokát, megsuhintotta a muzsikások felé, póstapuszit küldött földig hajló karmestereknek s aztán, mint aki jól végezte dolgát, beosont a söntésbe. Ez incidensre egy kis szünet következett, mely alatt vegyes érzelmekkel tárgyalták a lefolyt épületes jelenetet s csak kisujjának pöcögésével, mert egyik-másik zenész keresztes pajtásuknak szerencsés meneküléséhez gratulálni.

Mikor újra kezdték a muzsikát, a suta karmester dirigálása megint csak hábeli zürzavart váltott ki a hangszerekből. A vén korcsmáros szelid modorában ismét berohant, nagyot köpött markába s a lobogó piros kendő jelzése nyomán a keresztes vitéz két szomszédjával kelt birokra, de ismét nagyobb volt a buzgósága, mint az ereje. A kemény legények közül egyiket sem bírta leteperni. Aztán a karmester biztatására a többi zenész közt kezdett szétútni és amint érte őket, kit fokokával, kit csizmasarkával iparkodott kifizetni.

S a szegények, ki undorból, ki hivatalból egymásután vándorbotot ragadtak s szebb vidéken kerestek békésebb megélhetést. Jöttek új, jöttek fiatal muzsikások, telve jóakarattal, ambícióval, de zenéjükben mindig hiányzott az összhang. Nagy urak is érdeklődtek már e példátlan felfordulás iránt, de mindenki csak a szegény muzsikásokon keresi a hibát és senki sem akarja észrevenni, hogy a suta süket karmesterben van a tengernyi sok bajnak az oka.

A csárda rossz hire elterjedt messze vidéken s ami szemét és piszok hét vármegyében termelt, mind ide jött duhajkodni és dévajkodni úgy, hogy szűk lett a csárda. Jólelkű emberek arra a gondolatra is jöttek, hogy talán a régi rozoga csárdának rossz akusztikájából származik ez a kiálthatatlan macskazene s azt mondták: „építsünk a régi szűk csárda helyett egy modern nagy házat a haza reménye, az aranyos ifjúság számára, ahol kifogástalan édes muzsika szó mellett kényelmesen vigadhat a magyar.“ E fenkölt gondolat már tetté is vált: a nagy ház már készen áll és feszült figyelemmel nézi, lesi mindenki: kulturpalota lesz-e belőle, vagy nagy korcsma: a tudomány világító tornya, vagy a szellemi Lázárók délvidéki mentősvára; a vallásos és hazafias erények szent tűzhelye, vagy a gyógyíthatatlan erkölcsi belpoklosok irgalomháza, katolikus nevelőintézet-e, vagy vásott fickók eldorádója? E fontos kérdések megoldása csakis attól függ, hogy új, építési és építési karmestert kap-e az új ház, vagy sem?

A vén korcsmáros az utóbbi időben megint kuruc virtussal villogtatta fokokát; ámde már nem bizott saját erejében: maga mellé vett három hires legényt és ezek segítségével pöndörítette ki a piros kendő lengése mellett még azt a két muzsikust is, kiknek kemény derekát már rég akarta megtörni, de gyenge volt hozzá a karja.

A suta karmester első muzsikusi közül most már csak két árva szál maradt meg — a jövő nemzedék számára hirmondónak a régi időkről.

A közmondás tartja: errando discimus; saját kárán tanul a magyar. Ennyi szomorú tapasztalat után végre valahára kinyílhatnak már a magyarnak is a szeme, hogy ne bizza a szeme fényét, legdrágább kincsét gerincsorvadásban szenvedő, inaszakadt emberekre. A régi csárdával helyezzék nyugalomba régi korcsmárosát is; hadd pihenjen ősz feje szer-

zett dús babérjain. Az elbizakodott gentlemannek, a suta karmesternek szekere rudját pedig fordítsák olyan himes mezők felé, hol könnyen hajló ember suta kézzel is arathat bőséges babérokot.

A magyar kultúra ege alatt sem néznek többé rozoga szélmalmost világító toronynak, sem ügyes paprikajancsit kulturtestület élére való vezérembernek.“

H I R E K.

Személyi hir. Dr. Demetrovits Vladimir kir. tanácsos polgármester e héten kezdte meg szabadságát s ennek tartamára Profuma Béla alpolgármester helyettesíti.

A monitorok távozása. A dunai flottila, mely hónapokon át a pétervárad duna-parton állomásozott s melynek úgy tisztikara, mint legénysége a polgárság meleg rokonszenvét, sőt tiszteletét és szeretetét vitva ki, e hó 1-én, hétfőn reggel 7 órakor hagyta el Ujvidéket, illetve Péterváradot, hogy budai állandó kikötőjébe térjen vissza. A flottila távozása alkalmából, illetőleg bucsuztatására kivonult Pétervárad és Ujvidék helyőrségeinek tisztikara, még pedig élén a katonai zenekarral s a monitorok ágyúörgés, zene és a partokon, meg a hidon összegyűlt nagyszámú közönség éljen és hurrá kiáltásai közt egymás után siklottak tova a Duna hullámain. A monitorok távozása szintén a végleg biztosított béke folyománya. Reméljük, hogy újabb háború nélkül is, viszontlátjuk ezt a derék tengerészcsapatot, még pedig állandóan, ha t. i. a polgárság közönsége, a kilátásba helyezett kikötő létesül.

A városházán e hó 1-ével a hivatalos órák d. e. 9—12 s d. u. 3—5. tartanak, tehát nem egyhuzamban, mint eddig a nyári hónapokban.

Athelyezés. Szurmay I. áll. főgimn. h. tanár ugyane minőségben Ujvidékre helyeztetett át.

Iskolalátogató. A g. kel. szerb főgimnázium meglátogatásával s abban az állami főfelügyelet gyakorlásával 1913/14. tanévre Dr. Margalits Ede udv. tanácsos, tudományegyetemi nyilvános r. tanár bizott meg.

Esküdtek kisorsolása. A kir. törvénytörvényes esküdtbírók előtt f. szept. havi III. ciklusban tartandó esküdtörvényes tárgyalásokra kisorsoltak: a) rendes esküdteknek: Pinchehelyi Gábor, Dr. Bunda Bóbert, Dr. Dimitrijevic A., Lövinger Alfréd (Palánka), Schönberger Béla (Óbecse), Drobnyák József (Tiszakálmánfalva), Kaffka Károly (Ujfatka), Fischer Simon (Turia), Hirschl Emánuel (Csurug), Gertner Jakab, Perich János, Schosberger Oszkár, Gertner Sándor (Titel), Grünik János (Petrőcz), Fébel Bálint (Ókér), Flögl Péter (Dunacséb), Fenyő Hugó (Bácsföldvár) és Ujvidékről: Menráth József, Dr. Decsy Dezső, Schönberger Béla, Dr. Markovits Sándor, Dr. Oppenheimer Ármán, Dr. Mayer Oszkár, Popper Dávid, Dungszy Jakab, Bruck Ferenc, Stein Jakab, Ernst Márk Leó, Dr. Gál Ödön, Hodoványi Andor; b) helyettes esküdtek: Schönberger Henrik, Molnár Oszkár, Dr. Nagy Ferenc, Dr. Bruck Benő, Derner Lipót, Balla Árpád, Polyakovics Imre, Bezzegh János, Dr. Belohorszky János.

A vakációnak vége, kezdődik az iskolai év, a gyermekek friss erővel fognak hozzá, nyári pihenésük után a tanuláshoz. Uj ked-

vet kapnak az olvasáshoz is s ez új kedvüknek pompás táplálékot ad Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja, a Jó Pajtás. Legújabb számában is a szebbnél-szebb közlemények egész sorával kedveskedik. Kitűnő költőink Endrődi Sándor és Rudnyánszky Gyula verseivel, Szemere György elbeszéléseivel, Sebők Zsigmond és Rákosi Viktor regényeivel, Steinhofér Károly cikkével, Manno Miltiadesz sportcikkével, Elek nagyapó meséjével, Zsiga bácsi mókájával stb. A rejtvények, szerkesztői izenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A Jó Pajtás előfizetési ára negyedévre 2 k. 50 f. Előfizetéseket elfogad és mutatványszámokat küld a „Jó Pajtás“ kiadóhivatala, Franklin-társulat, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Az Erzsébet szálloda e héten részben új gazdát kapott. Ugyanis Kovács Lajos a társas viszonyból kilépett és helyébe Bauer Gyula sörnagykereskedő és nagyvállalkozó lépett be. Bauer azonban az üzlet vezetésében nem vesz részt, a vezetést kizárólag Kozma Rezső fogja végezni.

Színházi hir. Nádasdy József jőneví szabadkai szingagató e hó 16-án kezdi meg 4 hétre tervezett előadásait a Dungszyk féle színházban. Nádasdy korábban, 6 évig a pécsi nemzeti színház, majd 7 éven át a soproni színháznak volt igazgatója, legutóljára pedig Szabadkán működött nagy sikerrel és elismerés mellett. Társulata jó erőkből áll, úgy a férfi, mint női szereplőket illetően, műsora pedig a legújabb darabokat öleli fel s így a színházlátogató közönségnek ezuttal igen élvezetes színházi estékre van kilátása.

Leányok a gimnáziumba. A válás- és közoktatásügyi miniszter legújabb rendelkezésével érdekes újítás lép életbe; ugyanis f. szept. 1-től kezdve a gimnáziumokban a leányok is, mint rendes tanulók iratkozhatnak be. Ezzel a rendelkezéssel a polg. leányiskoláktól a növendékek jelentékeny százalékát vonják el, de viszont megadják a leányoknak a lehetőséget arra, hogy ép oly könnyen feljuthassanak az egyetemig, mint a fiuk.

A tanév kezdetén városunk képe, mondhatni, teljesen megváltozott. A nyári szünidő elteltével, nemcsak a különféle hivatalok tisztviselői, tanárok és tanítók, a nyaralni volt családok tértek ismét vissza otthonukba, hanem megjöttek a nagyszámú kis- és nagydiákok is, ami a városnak nagyobb élénkséget kölcsönöz s az üzleti forgalom emelésére is jótékony befolyással van. A beiratások jóformán az összes elemi és középiskolákban e hó 1—3. napjaiban tartattak meg.

Fegyházra ítelt kereskedő. Dugics István palánkai kereskedőt, aki hitelezőit 100.500 koronával megkárosította, a törvénytörvényes hamis bukásért 2 évi fegyházra ítélte.

Öreg ember nem vén ember. Hoffner István jómódu gazda, jóllehet nős és 68 éves, heves szerelemre gyúlt 18 éves szolgálója iránt, aminek egy szép kis fiugyermek lett a következménye. Ezért nagy családi perpatvar támadt, melynek csak a szolgáló eltávolítása vetett véget. De szerelmes szíve nem nyugodott mindaddig, míg a cselédleányt vissza nem hívta. Ez újból feldulta a családi békét és a veszekedés napirenden volt. Hoffner végre belátta forró szerelmének eredménytelenségét s e feletti bánatában felakasztotta magát a kéményben.

A B. Bodrog vm. irodalmi társaság e hó 10-én esti 6 órakor a polgári kaszinó helyiségeiben rendes évi közgyűlést tart.

Gyil
uradalmáb
disznókat
feléje tám
felhasított
meghalt.
nagynehez
nekülni.
örizték a
az egyknt
fiun pedig
ság elrend

Fel
g. kel. s
Milán ma
illő maga
lentése al

Em
testület e
éves jubil
tálné, Ma
nőksége
jubiliumi
beveresse
mely nag

Ön
óbecsei v
előtti utc
lövésék
Tettének

Eg
Baranya-
házi és
László vi
elnöktele
35 egyhá

A
31-iki sz
ket közö
Ausztria-
képet s
zados, a
rendelke
tatják a
lotát s a
Csernoc
hercegpr
senyt, a
debrecen
böző szb
sét, stb.
leménye
ről, aktu
•Vasárn
öt k., a
rendelhe
ban (E
Ugyanit
legolcs
2 kor. 4

V
budape
egy
csapato
ber hó
szükség
szállítá
való bi
mely h
ságok
és hely
nivalók
és a r
kában

Gyilkos disznó. Hirsch magyarpadéi uradalmában egy 9 éves fiu mult hétfőn is a disznókat őrizte, mikor egy rőfögő kan hirtelen feléje támadt, a földre teperte és agyarával felhasította a hasát, úgy hogy a fiu nyomban meghalt. Bátyja, aki segítségére sietett, csak nagynehezen tudott a megvadult kan elől menekülni. Midőn a következő napon más fiuk őrizték a disznókat, a kan ismét neki támadt az egyiknek s azt azonnal megölte, a másik fiun pedig halálos sebesüléseket ejtett. A hatóság elrendelte az embergyilkos kan megölését.

Felfüggesztett szerb pap. A bácsi g. kel. szerb püspöki konzisztorium Joszity Milán martonosi szerb lelkészt, paphoz nem illő magaviselete miatt — saját hiveinek feljelentése alapján — felfüggesztette állásától.

Emiék ünnepély. A temerini ipartestület e hó 8-án, Kisasszony ünnepén, 25 éves jubileuma alkalmából, özv. Fernbach Antalné, Matkovich Béla főispán és neje fővédnöksége alatt — házépítési alapja javára — jubileumi zászlóalap felavatását, illetve szegbeveréssel egybekötött emlékünnepejét tartja, mely nagyszabásúnak ígérkezik.

Öngyilkos vak koldus. Vas Vince óbecsei vak koldus a napokban, a templom előtti utca sarkán mellbe lötte magát. Mire a lövések zajára oda siettek, már halva volt. Tettének indoka ismeretlen.

Egyházmegyei gyűlés. Az alsó Baranya-Bács-Szlavoniai ref. egyházmegye egyházi és világi előjárói mult heten Kozma László világi felügyelő és Szabó Péter esperes elnöklete alatt Baján gyűlést tartottak, melyen 35 egyházmegyei ügyben hoztak határozatot.

A «Vasárnapi Ujság» augusztus 31-iki száma általános szenzációt keltő képeket közöl arról a segítőexpedícióról, melyet Ausztria-Magyarország küldött Szkutariába. A képet s a hozzájuk való cikket Zzifkovic százados, az expedíció vezetője bocsátotta a lap rendelkezésére. A többi érdekes képek bemutatják a királyt, mint vadászt, a hágai békepalotát s a Szent István-napi körmenetet, melyen Csernoch János most először szerepelt mint hercegprimás, a Szent István-napi repülőversenyt, a boszniai magyar bakák hazatérését, a debreceni diák-otthont, Takács Mihályt különböző szerepeiben, a szabadkai pályaudvar égését, stb. Szépirodalmi olvasmányok. Egyéb közlemények: nekrológ és arckép Emile Ollivier-ről, aktuális képek s a rendes heti rovatok. A «Vasárnapi Ujság» előfizetési ára negyedévre öt k., a «Világkronika»-val együtt hat k. Megrendelhető a «Vasárnapi Ujság» kiadó hivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.). Ugyanitt megrendelhető a «Képes Néplap», a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 kor. 40 fill.

Vállalkozók figyelmébe. A m. kir. budapesti I. honvéd kerület hadbiztossága az egyes állomásokon elhelyezett m. kir. honvéd-csapatok (intézetek) részére az 1913. évi október hó 1-től 1914. évi szeptember hó 30-ig szükséges termények és anyagjárandóságok szállításának nyilvános versenytárgyalás útján való biztosítása iránti hirdetményt megküldette, mely hirdetmény a termények és anyagjárandóságok szükségletére, a versenytárgyalás idejére és helyére, továbbá az egyéb szükséges tudnivalókra nézve kimerítő felvilágosítást nyújt és a mely hirdetmény a városháza előcsarnokában van kifüggesztve.

B. Bodrog vm. állategészségügye aug. 27-én. Lépfene: Dávod, Bács, Szentfűlöp, Cservenka, Bezdán, Csurog, Sajkásgyörgye; veszettség: Gara, Kucora, Bácsföldvár, Óbecse, Dunabökény, Sajkáslak; sertésorbán: Sztapár, Jánoshalma (23 udv.), Kucora, Csantavér, Topolya, Kossuthfalva, Nemesmilitics, sertésvész: Bácsbokod, Óverbász, Uiverbász, Szenttamás, Kishegyes, Zombor 1—1, Militics, Pincéd 2—2, Doroszló, Ada, Sajkásgyörgye 3—3, Borota, Bulkeszi 4—4, Bácsordas 5, Palánka, Ujpalánka, Szépliget 9—9, Kölpény 10, Boldogasszonyfalva 12, Dunabökény 16 udv.

Nyílt-tér.

Válasz az U.A.C. football-csapatának!

A „Határőr“ mult számában közzétett felhívásuknak eleget teendő, hajlandók vagyunk f. hó 8-án (Kisasszony napján) az Önök pályáján, az Önök által választott bíró közreműködése és a már előzőleg megbeszélt feltételek mellett footballcsapatokkal az óhajtott reváns mérkőzést lejátsszani.

Az U.T.K. igazolt football játékosai.

Az erő és áldás örökös forrásai

◆ a mi gyógyforrásaink. Ezek között a Taunus hegység-beli Soden község gyógyforrásai az első sorában vannak, tehát nyilvánvaló, hogy azok a pasztillák, amelyek ennek a forrásnak a lerakódásából készülnek, is éppen olyan áldásosak, mint a forrás maga. A ki hurut, rekedtség, köhögés stb. ellen Fay-féle sodenit használ, biztosított nyer afelől, hogy a gyógycétra használt források alkotórészeit kapja. Fay valódi sodenit ásványpasztillája dobozonként 1.25 kor. és mindenütt kapható. Különös ismertetőjele: a Fay név és fehér ellenőrzőszalagon Soden község polgermesterei hivatalának igazolása.

Közgazdaság.

Mikor lehet jövedelmező a szuperfoszfátosztás megfelelő istálló trágyázás nélkül is.

A növényzet egyik legfontosabb tápanyaga tudvalevőleg a nitrogén; szabad állapotban a levegő 4/5 részét képezi, de ezt felvenni és tápsókká teldolgozni a növényzet alig képes, úgy hogy nitrogén-szükségletét legnagyobb részét csak a talaj nitrogén készletéből fedezheti. A talajból így elvont nitrogén régebbi felfogás szerint csak az istálló, vagy nitrogén tartalmu műtrágyákkal, a melyenek a guanó, chilisalétrom, kénsavas ammóniak stb. pótolható. Később rájöttek, hogy a pillangós virágu növények u. m. hüvelyesek, herefélék stb. a levegőből is képesek nitrogént felvenni és azt a gyökereiken képződő apró gumókba raktározni. Innét van, hogy az ilyen pillangós virágu növények után a gabonafélék igen jól diszlenek és hogy a herevetést a régi gazdák féltrágyázásnak tekintették. Ez vezetett egyuttal a zöldtrágyázásra is, amelylyel az istálló trágya szükségletét tetemesen csökkenthetjük.

Az utolsó évtizedekben végzett tudományos kutatások nyomán bebizonyult, hogy a termékeny talajokban a baktériumok óriási tömege él a melyek élet-

működésük folyamán a levegő szabad nitrogénjét, nitrogén vegyületek alakjában lekötni képesek és ezzel a talaj nitrogén tartalmát évente és hektáronként 20—100 kg.-mal gyarapítják. Az ilyen talajok minden istálló trágyázás nélkül is évszázadokon át termékenyek maradtak, csak hogy persze a termés mindig a baktériumok által lekötött nitrogén mennyiséghez igazodott. Ez eredményezte a fekete ugarolás és a parlagon tartás termékenyítő hatását.

E talajbaktériumok azonban csak az olyan talajokban képesek megélni, gyorsan tovább szaporodni és ezzel nitrogén gyűjtő életműködést kifejteni, a melyek elegendő hnmuszt és ásványi tápanyagokat tartalmaznak. Az olyan talajokban, amelyekben mész és foszforsav nincs, ilyen pl. a durva szemcséjű futóhomok, egyáltalában nem tenyészhetnek. A kálium és nátrium hiánya szintén egy harmadára csökkenti tenyészetüket. A közép kötött és az agyagos talajok azonban rendszerint elegendő meszet s káliumot tartalmaznak. Minden talajban aránylag legkevesebb a foszforsav, amelyet a talajban végbemenő elmállási folyamat csak igen lassan pótol. Ha tehát a pihentetés, a fekete ugarolás és trágyázás nélküli gazdaságban, a talaj foszforsav tartalma megfogyatkozik, a talajbaktériumok tenyészte-e és nitrogén trágyázó képessége is megcsökken és ezzel a legjobb talaj termőképessége is lassan bár, állandóan hanyatlik. Innét magyarázható a gyakori tapasztalat, hogy egyébként kitünő földek termőképessége, emberemlékezet óta nem kapván istálló trágyát, kizárólagos és gyakran megismételt szuperfoszfátosztással, tetemesen és állandóan fokozható.

A fo-zforsav trágyázással tehát nemcsak a növényzet egyik legszükségesebb tápanyaga hiányát pótoljuk, hanem egyuttal a talajbaktériumok nitrogén trágya gyűjtő hatását is fokozzuk és ezzel némileg az istálló trágya szükségletét is csökkentjük.

Ez egyoldalú szuperfoszfátosztás illetően termésfokozó hatása azonban csak egyébként igen jó talajokon érvényesülhet. A valóságban mindig az istálló és műtrágyázás fokozásával kell a termés és a jövedelem gyarapítására törekednünk.

Felölös szerkesztő: Zanhauer Ágoston.

Laptulajdonos az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt.

Előleges jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy nyári táncitanítási körutamról visszatérvén, f. szeptember 15-én táncanfolyamot nyitok az ERZSÉBET-ben.

Bővebbet legközelebb.

ROSENBERG ÁRMIN
okl. táncitanító.

Eladó ház!

Széchenyi-utca 16. számú ház szabadkézből azonnal eladó.

Tudakozódni lehet: Zrinyi Ilona-utca 28. sz. alatt az üzletben.

38. szám
1913. ig. fű.

Pályázati felhívás.

Ujvidék szab. kir. város közkórháza a városi tanács 24724/913. számú határozata értelmében alább felsorolt szükségleteinek biztosítására pályázatot hirdet, úgy mint;

300 pár varrott talpu *börpapucs*,
100 pár pamut varrott bőrtalpu *félcipő* és

1 darab *köpetfertőtlenítő* készülék.
A papucs és cipőről az írásbeli ajánlat-hoz minta csatolandó, a köpetfertőtlenítőről pedig ábra teljes leírással csatolandó. Felhívtnak tehát pályázni szándékozóknak, hogy szabályszerűen kiállított és felbélyegzett zárt írásbeli ajánlataikat 1913. év szeptember hó 10-ig Ujvidék szab. kir. város közkórházának igazgatóságához címzetten adják be.

Fentartja magának az igazgatóság, illetve városi tanács azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok el vagy el nem fogadása felett szabadon határozzon, tekintet nélkül az ajánlati árakra.

Ujvidék, 1913. augusztus hó 24-én.

Dr. Schossberger Sándor s. k.
ig. főorvos.

Eladó ház.

A Báthory-utca 16. és 18. sz. alatt levő ház, mely 8 lakású, és egy bolti helyiség — azonnal eladó.

5742/1912. tkv. szám.

Árverési hirdetmény.

A zsablyai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Giffinger Adalbert wieni lakos végrehajtónak Sugin György (nős Mality Ilonával) csurogi lakos végrehajtást szenvedett elleni 700 K. tőke és jár. iránt folytatott végrehajtási ügyében az ujvidéki kir. törvényszék és a zsablyai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság területén a csurogi 1859. számú betétben A. I. 1—2 sor. 680/2. 681/2. hrsz. szám alatti 1361 ö. i. sz. ház, 108 □-öl udvarral és 109 □-öl kerttel 326 korona kikiáltási árban nyilvános árverés útján el fog adni. Határnapul: 1913. évi szeptember hó 30-ik napjának d. u. 2. órája Csurog községhezához kitézetik oly hozzáadással, hogy az ingatlan ezen határnapon a becsáron alul is el fog adni.

Kikiáltási ár a fenti becsár, melynek 20%-át venni szándékozóknak készpénzben vagy 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi 3333. sz. M. R. 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a alapján a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről szabályszerű elismervényt át kell szolgáltatni kötelesek.

A kir. kincstár, valamint az 1889. évi LX. t.-c. 10. §-ának második bekezdése alapján adómentes záloglevelek kibocsátására jogosított és Budapesten székelő részvénytársaságok és szövetkezetek valamint az 1898. évi XXIII. t.-c. alapján alakult központi hitelszövetkezetek bánatpénzt letenni nem kötelesek.

Az ingatlan a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron el nem adatik.

Kelt Zsablyán, 1913. július hó 16. napján.

CSORBA SÁNDOR s. k.
kir. járásbírói jegyző.

Fogorvosi és fogtechnikai műterem.

Dr. Deák Imre és Gyárfás Márton
UJVIDÉK,

Ferenc József-tér I. szám.
I. emelet, I. lépcső.
(Kron-féle áruház.)

Rendelés: d. e. 8-tól d. u. 6-ig.
Telefon 112. Telefon 112.

Vidékiek soron kívül.
Tanonc felvétetik.

Arjegyzék
ingyen és
bémentve.

Első délmagyarországi kocsigyár.
Reich Mátyás és Leherz Károly
UJVIDÉK, (Limán)

Luxus-hintók, üzleti és gazdasági
kocsik, mentő- és halottas kocsik,
omnibuszok és luxus-szánkok, a
legegyszerűbbtől a legfinomabb ki-
vételig, állandóan készletben. ::

Telefon 134.

6606. szám.
tkv. 1913.

Árverési hirdetmény kivonat.

Königstädler testvérek ujvidéki cég végrehajtónak Dr. Báics Lázár ujvidéki ügyvéd csődtömeggondnok által képviselt vb. Vujkov György csődtömege végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 303 kor. tőkekövetelés, ennek 1912. évi augusztus hó 5-től járó 5% kamatai, 218 kor. 74 fill. végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 25 kor. és a még felmerülő költségek, valamint az

ezenel esatlakozottnak kimondott szabadkai szerb takarékpénztár javára bekebelezett 2000 kor. 9000 kor. és 80154 kor. 65 fill. tőkek és a torzai takarékpénztár javára bekebelezett 600 kor. tőke és jár. ifj. Macmer Fülöp torzai lakos javára bekebelezett 263 kor. 49 fill. tőke és jár. Wagner testvérek javára bekebelezett 317 kor. 50 fill. tőke és jár. Weisz Jakab kereskedő javára bekebelezett 1700 kor. tőke és jár. Weiner és Klauber cég javára 454 kor. tőke és jár. Weisz Jakab budapesti kereskedő javára bekebelezett 300 kor. tőke és jár. és Miroszavlyevics testvérek javára bekebelezett 72 kor. tőke és járulékaiknak kielégítése végett az 1881. LX. t.-c. 144. §-a értelmében az ujvidéki kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság területén levő, az urszentiváni 816. számú betétben A. + 1. sor. 1210. hrsz. a. felvett, valamint az urszentiváni 957. számú betétben A. II. 1—2. sor. 310. és 311. hrsz. és A. + 1. sor. 1208. hrsz. a. felvett s a Dr. Báics Lázár ujvidéki ügyvéd csődtömeggondnok által képviselt vb. Vujkov György tulajdonát képező házra és egyéb jószágtestekre és pedig az urszentiváni 816. számú betétben A. + 1. sor. a. felvett jószágtestre 583 koronában, az urszentiváni 967. számú betétben A. II. 1—2 sorsz. a. felvett ház és kertre 551 koronában és ugyanazon betétben A. + 1. sorsz. a. felvett jószágtestre 746 koronában ezenel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

Ezen árverés megtartására határidőül 1913. évi szeptember hó 20-ik napjának d. u. 2 órája Urszentiván község házához tüzetik ki és foganatosítás végett Basch Sándor bírósági végrehajtó kiküldetik.

1. Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kikiáltási ár 2/3 alul eladatni nem fognak.

2. Az árverezni szándékozóknak tartoznak az ingatlan becsárnak 10%-át, vagyis 58 kor. 30 fill., 55 kor. 10 fill. és 74 kor. 60 fill. készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át kell szolgáltatni.

Kelt az ujvidéki kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál 1913. évi augusztus hó 6-án.

KULCSÁR s. k.
kir. telekkönyvvezető.

HÁZ

ELADÁS.
A Kamenitzi-utca 30. szám alatt álló ház szép kerttel és nagy udvarral szabad kézből eladó. Bővebbet ugyanott.

A Neuschlosz-féle Nasici Tanningyár és Gőzfűrés R.-T.

ajánlja

Susine - Gjurgjenováci

parkettgyárában kizárólag kitűnő minőségű szlávóniai tölgyfából készült

PARKETTÁIT

a legalacsonyabb napi áron. — Közelebbi felvilágosítással szolgál a központi iroda

BUDAPEST, VI., Andrássy-út 19. szám.